ఓం

శ్రీ వినాయక చవితి వ్రత విధానం

పూజా క్రమం • మంత్రాలు • పత్రి పూజ • వ్రత కథ

నిత్యం శుభం, సర్వదా మంగళం

నిత్య పంచాంగం ప్రత్యేక సంచిక

ఈ పుస్తకాన్ని ఎలా ఉపయోగించాలి

ఇంటివద్ద వినాయక చవితి వ్రతాన్ని ఆచరించే కుటుంబాల కోసం రూపొందించిన తెలుగు మార్గదర్శిని. అందించిన వ్రత పుస్తకంలోని ప్రధాన పూజా భాగాలను, స్తుతులను, కథా ఘట్టాలను సులభంగా అనుసరించే క్రమంలో అమర్చాం.

> ఇది సంపాదిత గృహపూజా సంచిక. కొన్ని వివరణలు సరళీకరించబడ్డాయి; వేదమంత్రాలకు స్వరచిహ్నాలు ఇవ్వలేదు. కుటుంబ ఆచారం, గురువు లేదా పురోహితుని సూచనలకు ప్రాధాన్యం ఇవ్వండి.

విషయ సూచిక

పూజకు సన్నాహాలు, సామగ్రి	03
ఆచమనం, ప్రార్థన, సంకల్పం	04–05
కలశం, పసుపు గణపతి, ఆవాహనం	06–07
ఉపచారాలు, అంగపూజ	08–09
ఏకవింశతి పత్ర పూజ	10
అష్టోత్తర శతనామావళి	11–12
ధూపం, దీపం, నైవేద్యం, దూర్వాపూజ	13–14
వినాయక వ్రత కథ	15–18
మంగళ హారతి, దండక భావం	19–20
క్షమాపణ, పునఃపూజ, ఉద్వాసన	21
సంపాదకీయ మార్పులు, ఆధారాలు	22
మూల దండకం యథాతథ పాఠం	23

> ఏ సంవత్సరానికైనా ఉపయోగపడేలా తేదీ, ముహూర్తాన్ని స్థిరంగా ముద్రించలేదు. మీ ప్రాంతానికి సరిపడే పండుగ తేదీ, తిథి, పూజా సమయాన్ని ముందుగానే నిర్ధారించుకోండి.

01 • సిద్ధం చేసుకుందాం

పూజకు సన్నాహాలు

పూజా స్థలం

ఇంటిని, పూజా ప్రదేశాన్ని శుభ్రపరచండి. స్నానం చేసి శుభ్రమైన దుస్తులు ధరించండి. పీటపై వస్త్రం పరచి వినాయక ప్రతిమను స్థిరంగా ఉంచండి. మామిడాకుల తోరణం, పూలతో అలంకరించవచ్చు. పూజా ద్రవ్యాలన్నీ చేతికి అందుబాటులో ఉంచుకోండి.

సామగ్రి జాబితా

ప్రతిమ, పీఠం	మట్టి వినాయకుడు, పీట, శుభ్రమైన వస్త్రం, బియ్యం
మంగళ ద్రవ్యాలు	పసుపు, కుంకుమ, గంధం, అక్షతలు, పూలు, పూలమాల
కలశం, పాత్రలు	కలశపాత్ర, నీరు, మామిడాకులు, కొబ్బరికాయ, ఉద్ధరిణి, చిన్న పళ్లెం
దీపం, ధూపం	దీపపు కుందులు, వత్తులు, నెయ్యి లేదా నూనె, ధూపం, హారతి పళ్లెం
అర్చనకు	పత్రి, గరిక, వస్త్రం, యజ్ఞోపవీతం; ఆచారం ఉంటే తోరం
నైవేద్యం	ఉండ్రాళ్లు లేదా కుడుములు, పండ్లు, కొబ్బరి, బెల్లం; శక్తిమేర ఇతర వంటకాలు
ఇతరాలు	తమలపాకులు, వక్కలు, చేతులు తుడుచుకునే వస్త్రం

ఆచరణలో గుర్తుంచుకోవాలి

ఉండ్రాళ్లు, కుడుములు సంప్రదాయ నైవేద్యాలు. అన్ని వంటకాలూ తప్పనిసరి కావు. మట్టి ప్రతిమపై ఎక్కువ నీరు లేదా పంచామృతం పోయకుండా పుష్పంతో కొద్దిగా చల్లవచ్చు. దీపాన్ని స్థిరమైన పళ్లెంలో ఉంచండి.

02 • పూజా ప్రారంభం

ఆచమనం • ప్రార్థన

దీపం వెలిగించి, ప్రశాంతంగా కూర్చోండి. మీ కుటుంబ సంప్రదాయానుసారం ఆచమనం చేయండి. మొదటి మూడు నామాలతో కొద్దిగా శుద్ధజలాన్ని స్వీకరించి, మిగిలిన నామాలను స్మరించండి.

> ఓం కేశవాయ స్వాహా| ఓం నారాయణాయ స్వాహా|
> ఓం మాధవాయ స్వాహా||

ఓం గోవిందాయ నమః| విష్ణవే నమః| మధుసూదనాయ నమః| త్రివిక్రమాయ నమః| వామనాయ నమః| శ్రీధరాయ నమః| హృషీకేశాయ నమః| పద్మనాభాయ నమః| దామోదరాయ నమః| సంకర్షణాయ నమః| వాసుదేవాయ నమః| ప్రద్యుమ్నాయ నమః| అనిరుద్ధాయ నమః| పురుషోత్తమాయ నమః| అధోక్షజాయ నమః| నారసింహాయ నమః| అచ్యుతాయ నమః| జనార్దనాయ నమః| ఉపేంద్రాయ నమః| హరయే నమః| శ్రీకృష్ణాయ నమః|

విఘ్ననివారణ ప్రార్థన

> శుక్లాంబరధరం విష్ణుం శశివర్ణం చతుర్భుజమ్|
> ప్రసన్నవదనం ధ్యాయేత్ సర్వవిఘ్నోపశాంతయే||
>
> వక్రతుండ మహాకాయ సూర్యకోటి సమప్రభ|
> నిర్విఘ్నం కురు మే దేవ సర్వకార్యేషు సర్వదా||

గణపతి షోడశ నామ స్మరణ

> సుముఖశ్చైకదంతశ్చ కపిలో గజకర్ణకః|
> లంబోదరశ్చ వికటో విఘ్నరాజో గణాధిపః||
> ధూమకేతుర్గణాధ్యక్షః ఫాలచంద్రో గజాననః|
> వక్రతుండః శూర్పకర్ణో హేరంబః స్కందపూర్వజః||

03 • పూజా ఉద్దేశం

సంకల్పం

అక్షతలు చేతిలో ఉంచుకుని మీ పేరు, గోత్రం, కుటుంబ సభ్యులను స్మరించండి. కింది సంకల్పంలోని ఖాళీలను ఆ రోజు పంచాంగ వివరాలతో పూరించాలి. తెలియని వివరాలను ఊహించి పలకవద్దు.

> మమోపాత్త సమస్త దురితక్షయద్వారా శ్రీ పరమేశ్వర ప్రీత్యర్థం, శుభే శోభనే ముహూర్తే, అద్య బ్రహ్మణః ద్వితీయపరార్ధే, శ్వేతవరాహకల్పే, వైవస్వతమన్వంతరే, కలియుగే, ప్రథమపాదే, జంబూద్వీపే, భారతవర్షే, భరతఖండే, మేరోర్దక్షిణదిగ్భాగే, [నివాస ప్రదేశే], అస్మిన్ వర్తమాన వ్యావహారిక చాంద్రమానేన, [సంవత్సర నామ] నామ సంవత్సరే, [అయనే], [ఋతౌ], భాద్రపదమాసే, శుక్లపక్షే, చతుర్థ్యాం తిథౌ, [వాసరే], శుభనక్షత్ర, శుభయోగ, శుభకరణ, ఏవంగుణ విశేషణ విశిష్టాయాం శుభతిథౌ, [గోత్రం] గోత్రః, [పేరు] నామధేయః, సహకుటుంబానాం క్షేమస్థైర్యవిజయాయురారోగ్యైశ్వర్యాభివృద్ధ్యర్థం, ధర్మార్థకామమోక్ష చతుర్విధ పురుషార్థసిద్ధ్యర్థం, సర్వవిఘ్నోపశాంత్యర్థం, శ్రీ వరసిద్ధి వినాయక దేవతా ప్రీత్యర్థం, యథాశక్తి ధ్యానావాహనాది షోడశోపచార పూజాం కరిష్యే||

పేరు, గోత్రం, లింగం, వైవాహిక స్థితి, నివాసదేశం ఆధారంగా సంస్కృత విభక్తులు, స్థలవివరాలు మారుతాయి. పైది నమూనా మాత్రమే; మీకు వర్తించే రూపాన్ని అనుసరించండి.

సరళమైన తెలుగు సంకల్పం

“నా పేరు ..., నా గోత్రం ... . ఈ శుభదినాన నేను నా కుటుంబంతో కలిసి, శ్రీ వరసిద్ధి వినాయకుని అనుగ్రహం కోసం, మా కుటుంబ క్షేమం, సద్బుద్ధి, శాంతి కోసం, శక్తిమేర వినాయక చవితి పూజ చేస్తున్నాను.”

సంకల్పం అనంతరం కొద్దిగా నీటిని పళ్లెంలో విడవండి. గోత్రం తెలియనప్పుడు దానిని ఊహించకుండా పేరుతో భక్తిపూర్వకంగా సంకల్పించండి.

04 • పూర్వాంగ పూజ

కలశం • పసుపు గణపతి

కలశపూజ

శుభ్రమైన పాత్రలో నీరు పోసి గంధం, పుష్పం, అక్షతలు వేయండి. కలశానికి పసుపు, కుంకుమ బొట్లు పెట్టండి. ఆచారం ప్రకారం మామిడాకులు, కొబ్బరికాయ ఉంచండి. కలశంపై కుడిచేతిని ఉంచి ప్రార్థించండి.

> కలశస్య ముఖే విష్ణుః కంఠే రుద్రః సమాశ్రితః।
> మూలే తత్ర స్థితో బ్రహ్మా మధ్యే మాతృగణాః స్మృతాః॥
> కుక్షౌ తు సాగరాః సర్వే సప్తద్వీపా వసుంధరా।
> ఋగ్వేదోఽథ యజుర్వేదః సామవేదో హ్యథర్వణః॥
> అంగైశ్చ సహితాః సర్వే కలశాంబు సమాశ్రితాః।
> ఆయాంతు దేవపూజార్థం దురితక్షయకారకాః॥
> గంగే చ యమునే చైవ గోదావరి సరస్వతి।
> నర్మదే సింధు కావేరి జలేఽస్మిన్ సన్నిధిం కురు॥

కలశజలాన్ని పుష్పంతో పూజా ద్రవ్యాలపైనా, మీ శిరస్సుపైనా కొద్దిగా చల్లుకోండి.

పసుపు గణపతి పూజ

పసుపుతో చిన్న గణపతిని తయారుచేసి తమలపాకుపై ఉంచండి. గంధం, కుంకుమ, పుష్పం, అక్షతలు సమర్పించండి. కింది నామంతో ధ్యానించి బెల్లం లేదా పండు నివేదించండి.

> ఓం శ్రీ మహాగణాధిపతయే నమః।
> ధ్యానావాహనాది పూజాం సమర్పయామి।
> యథాభాగం గుడం నివేదయామి॥
> శ్రీ మహాగణాధిపతిః సుప్రసన్నో వరదో భవతు॥

"గుడం" అంటే బెల్లం. పసుపు గణపతి పూజను ముగించి, ప్రధాన వినాయక ప్రతిమ పూజకు వెళ్లండి.

05 • ప్రధాన ప్రతిమ పూజ

ధ్యానం • ఆవాహనం

ధ్యానం

> ఏకదంతం శూర్పకర్ణం గజవక్త్రం చతుర్భుజమ్।
> పాశాంకుశధరం దేవం ధ్యాయేత్ సిద్ధివినాయకమ్॥
>
> ధ్యాయేద్గజాననం దేవం తప్తకాంచనసన్నిభమ్।
> చతుర్భుజం మహాకాయం సర్వాభరణభూషితమ్॥

శ్రీ వరసిద్ధి వినాయకం ధ్యాయామి. పుష్పం లేదా అక్షతలు సమర్పించండి.

ఆవాహనం

> అత్రాగచ్ఛ జగద్వంద్య సురరాజార్చితేశ్వర।
> అనాథనాథ సర్వజ్ఞ గౌరీగర్భసముద్భవ॥
> శ్రీ వరసిద్ధి వినాయకం ఆవాహయామి॥

ప్రతిష్ఠాపన ప్రార్థన

> స్వామిన్ సర్వజగన్నాథ యావత్పూజావసానకమ్।
> తావత్త్వం ప్రీతిభావేన బింబేఽస్మిన్ సన్నిధిం కురు॥
> ఆవాహితో భవ। స్థాపితో భవ। సుప్రసన్నో భవ।
> వరదో భవ। స్థిరాసనం కురు। ప్రసీద ప్రసీద॥

ఈ పూజ పూర్తయ్యేవరకు ప్రతిమలో స్వామివారి సాన్నిధ్యం ఉండాలని ప్రార్థించండి. పుష్పం సమర్పించండి.

ఇది గృహపూజకు సరళమైన సాన్నిధ్య ప్రార్థన. మూలంలోని “అసునీతే…” వేదమంత్రానికి బదులుగా చదవడానికి అనువైన ప్రార్థనను ఇచ్చాం. విస్తృత ప్రాణప్రతిష్ఠను మీ పురోహితుని విధానం ప్రకారం చేయవచ్చు. నిత్యపూజలో ఉన్న స్థిరమూర్తికి కొత్త ప్రతిమలాగా మళ్లీ ప్రతిష్ఠ అవసరం ఉండకపోవచ్చు.

06 • ఆసనం నుంచి అలంకారం వరకు

ఉపచార పూజ

ప్రతి సమర్పణకు ముందు “ఓం శ్రీ వరసిద్ధి వినాయకాయ నమః” అని పలకండి. నీటి ఉపచారాల్లో ఉద్ధరిణితో కొద్దిగా నీటిని ప్రత్యేక పళ్లెంలో విడవండి.

ఆసనం	ఆసనం సమర్పయామి।	అక్షతలు సమర్పించండి.
పాద్యం	పాదయోః పాద్యం సమర్పయామి।	పాదాలు కడిగే భావనతో నీరు.
అర్ఘ్యం	హస్తయోః అర్ఘ్యం సమర్పయామి।	చేతులు కడిగే భావనతో నీరు.
ఆచమనీయం	ముఖే ఆచమనీయం సమర్పయామి।	ఆచమనానికి నీరు.
మధుపర్కం	మధుపర్కం సమర్పయామి।	ఆచారం ప్రకారం సమర్పణ.
పంచామృతం	పంచామృతస్నానం సమర్పయామి।	పాలు, పెరుగు, నెయ్యి, తేనె, చక్కెర.
శుద్ధజలం	శుద్ధోదకస్నానం సమర్పయామి।	కొద్దిగా శుద్ధజలం.
వస్త్రం	వస్త్రయుగ్మం సమర్పయామి।	చిన్న వస్త్రం లేదా అక్షతలు.
యజ్ఞోపవీతం	యజ్ఞోపవీతం సమర్పయామి।	నూలు లేదా అక్షతలు.
గంధం	గంధం ధారయామి।	గంధం, కుంకుమ అలంకారం.
అక్షతలు	అక్షతాన్ సమర్పయామి।	అక్షతలు సమర్పించండి.
పుష్పాలు	పుష్పైః పూజయామి।	పుష్పాలు, పూలమాల.

ఉపచారాల లెక్కింపు, మధుపర్కం వంటి అదనపు సమర్పణలు సంప్రదాయాన్ని బట్టి మారుతాయి. మట్టి ప్రతిమకు పుష్పంతో జలం చల్లి స్నానాన్ని సూచనాత్మకంగా చేయండి. నీరు పోసి ప్రతిమను దెబ్బతీయవద్దు.

07 • స్వామివారి దివ్యాంగాల అర్చన

అంగపూజ

ప్రతి నామంతో కొద్దిగా పుష్పం లేదా అక్షతలు సమర్పించండి. ఉదాహరణ: "ఓం గణేశాయ నమః, పాదౌ పూజయామి."

1	ఓం గణేశాయ నమః	పాదౌ పూజయామి।
2	ఓం ఏకదంతాయ నమః	గుల్ఫౌ పూజయామి।
3	ఓం శూర్పకర్ణాయ నమః	జానునీ పూజయామి।
4	ఓం విఘ్నరాజాయ నమః	జంఘే పూజయామి।
5	ఓం ఆఖువాహనాయ నమః	ఊరూ పూజయామి।
6	ఓం హేరంబాయ నమః	కటిం పూజయామి।
7	ఓం లంబోదరాయ నమః	ఉదరం పూజయామి।
8	ఓం గణనాథాయ నమః	హృదయం పూజయామి।
9	ఓం స్థూలకంఠాయ నమః	కంఠం పూజయామి।
10	ఓం స్కందాగ్రజాయ నమః	స్కంధౌ పూజయామి।
11	ఓం పాశహస్తాయ నమః	హస్తౌ పూజయామి।
12	ఓం గజవక్త్రాయ నమః	వక్త్రం పూజయామి।
13	ఓం విఘ్నహంత్రే నమః	నేత్రే పూజయామి।
14	ఓం శూర్పకర్ణాయ నమః	కర్ణౌ పూజయామి।
15	ఓం ఫాలచంద్రాయ నమః	లలాటం పూజయామి।
16	ఓం సర్వేశ్వరాయ నమః	శిరః పూజయామి।
17	ఓం విఘ్నరాజాయ నమః	సర్వాణ్యంగాని పూజయామి।

మూలంలోని "అథాంగ పూజ" శీర్షికను "అంగపూజ"గా స్పష్టీకరించాం. అవయవాల క్రమంలో స్వల్ప పాఠభేదాలు ఉంటాయి.

08 • ఇరవై ఒక్క పత్రాల సమర్పణ

ఏకవింశతి పత్ర పూజ

ప్రతి వరుసలోని నామానికి ముందు “ఓం”, తరువాత “నమః” పలికి, ఆ పత్రాన్ని సమర్పిస్తూ “పూజయామి” అనండి. ఉదా: “ఓం సుముఖాయ నమః, మాచీపత్రం పూజయామి.”

1	సుముఖాయ	మాచీపత్రం
2	గణాధిపాయ	బృహతీపత్రం
3	ఉమాపుత్రాయ	బిల్వపత్రం
4	గజాననాయ	దూర్వాయుగ్మం
5	హరసూనవే	ధత్తూరపత్రం
6	లంబోదరాయ	బదరీపత్రం
7	గుహాగ్రజాయ	అపామార్గపత్రం
8	గజకర్ణాయ	తులసీపత్రం
9	ఏకదంతాయ	చూతపత్రం
10	వికటాయ	కరవీరపత్రం
11	భిన్నదంతాయ	విష్ణుక్రాంతపత్రం
12	వటవే	దాడిమీపత్రం
13	సర్వేశ్వరాయ	దేవదారుపత్రం
14	ఫాలచంద్రాయ	మరువకపత్రం
15	హేరంబాయ	సింధువారపత్రం
16	శూర్పకర్ణాయ	జాజీపత్రం
17	సురాగ్రజాయ	గండకీపత్రం
18	ఇభవక్త్రాయ	శమీపత్రం
19	వినాయకాయ	అశ్వత్థపత్రం
20	సురసేవితాయ	అర్జునపత్రం
21	కపిలాయ	అర్కపత్రం

పత్రనామాలు మూలపుస్తకంలోని పాఠాన్ని అనుసరిస్తాయి. ప్రాంతీయ మొక్కల పేర్లు మారవచ్చు. తులసి సమర్పణపై ఆచారభేదం ఉంది; కుటుంబ పద్ధతిని అనుసరించండి. తెలియని ఆకులను ఊహించి సేకరించవద్దు. పత్రిని నైవేద్యంలో కలపవద్దు.

09 • నామాలు 1–54

అష్టోత్తర శతనామావళి

ప్రతి నామానికి ముందు “ఓం”, తరువాత “నమః” పలుకుతూ పుష్పం, అక్షతలు లేదా గరిక సమర్పించండి. ఎడమ నిలువు వరుస పూర్తిచేసి కుడి వరుసకు వెళ్లండి.

001 వినాయకాయ
002 విఘ్నరాజాయ
003 గౌరీపుత్రాయ
004 గణేశ్వరాయ
005 స్కందాగ్రజాయ
006 అవ్యయాయ
007 పూతాయ
008 దక్షాయ
009 అధ్యక్షాయ
010 ద్విజప్రియాయ
011 అగ్నిగర్భచ్ఛిదే
012 ఇంద్రశ్రీప్రదాయ
013 వాణీప్రదాయ
014 అవ్యయాయ
015 సర్వసిద్ధిప్రదాయ
016 శర్వతనయాయ
017 శర్వరీప్రియాయ
018 సర్వాత్మకాయ
019 సృష్టికర్త్రే
020 దేవాయ
021 అనేకార్చితాయ
022 శివాయ
023 శుద్ధాయ
024 బుద్ధిప్రియాయ
025 శాంతాయ
026 బ్రహ్మచారిణే
027 గజాననాయ
028 ద్వైమాతురాయ
029 మునిస్తుత్యాయ
030 భక్తవిఘ్నవినాశనాయ
031 ఏకదంతాయ
032 చతుర్బాహవే
033 చతురాయ
034 చతుర్మూర్తయే
035 శక్తిసంయుతాయ
036 లంబోదరాయ
037 శూర్పకర్ణాయ
038 హరయే
039 బ్రహ్మవిదుత్తమాయ
040 కాలాయ
041 కామినే
042 సోమసూర్యాగ్నిలోచనాయ
043 పాశాంకుశధరాయ
044 చండాయ
045 గుణాతీతాయ
046 నిరంజనాయ
047 అకల్మషాయ
048 స్వయంసిద్ధాయ
049 సిద్ధార్చితపదాంబుజాయ
050 బీజాపూరఫలాసక్తాయ
051 వరదాయ
052 శాశ్వతాయ
053 కృతినే
054 విద్వత్ప్రియాయ

09 • నామాలు 55–108

అష్టోత్తర శతనామావళి

ప్రతి నామానికి ముందు “ఓం”, తరువాత “నమః” పలుకుతూ పుష్పం, అక్షతలు లేదా గరిక సమర్పించండి. ఎడమ నిలువు వరుస పూర్తిచేసి కుడి వరుసకు వెళ్లండి.

055 వీతభయాయ
056 గదినే
057 చక్రిణే
058 ఇక్షుచాపధృతే
059 శ్రీపతయే
060 స్తుతిహర్షితాయ
061 కులాద్రిభేత్త్రే
062 జటిలాయ
063 కలికల్మషనాశనాయ
064 చంద్రచూడామణయే
065 కాంతాయ
066 పాపహారిణే
067 సమాహితాయ
068 ఆశ్రితాయ
069 శ్రీకరాయ
070 సౌమ్యాయ
071 భక్తవాంఛితదాయకాయ
072 శాంతాయ
073 కైవల్యసుఖదాయ
074 సచ్చిదానందవిగ్రహాయ
075 జ్ఞానినే
076 దయాయుతాయ
077 దాంతాయ
078 బ్రహ్మద్వేషవివర్జితాయ
079 ప్రమత్తదైత్యభయదాయ
080 విబుధేశ్వరాయ
081 శ్రీకంఠాయ
082 రమార్చితాయ
083 విధయే
084 నాగరాజయజ్ఞోపవీతవతే
085 స్థూలకంఠాయ
086 త్రయీకర్త్రే
087 సామఘోషప్రియాయ
088 పరస్మై
089 స్థూలతుండాయ
090 అగ్రణ్యే
091 ధీరాయ
092 వాగీశాయ
093 స్వయంకర్త్రే
094 సిద్ధిదాయకాయ
095 దూర్వాబిల్వప్రియాయ
096 అవ్యక్తమూర్తయే
097 అద్భుతమూర్తిమతే
098 శైలేంద్రతనుజోత్సంగఖేలనోత్సుకమానసాయ
099 స్వలావణ్యసుధాసారజితమన్మథవిగ్రహాయ
100 సమస్తజగదాధారాయ
101 మాయినే
102 మూషికవాహనాయ
103 హృష్టాయ
104 తుష్టాయ
105 ప్రసన్నాత్మనే
106 సర్వసిద్ధిప్రదాయకాయ
107 శ్రీవిఘ్నేశ్వరాయ
108 శ్రీవరసిద్ధివినాయకాయ

ఓం శ్రీ వరసిద్ధి వినాయకాయ నమః| అష్టోత్తరశతనామపూజాం సమర్పయామి| నామావళులకు పాఠభేదాలు ఉంటాయి; ఈ సంచికలో 108 నామాలను సంఖ్యలతో ఇచ్చాం.

10 • భక్తితో సమర్పణ

ధూపం • దీపం • నైవేద్యం

ధూపం, దీపం

> ఓం శ్రీ వరసిద్ధి వినాయకాయ నమః|
> ధూపమాఘ్రాపయామి| దీపం దర్శయామి||

ధూపాన్ని, తరువాత దీపాన్ని స్వామివారికి చూపండి. నైవేద్యాన్ని శుభ్రమైన పాత్రల్లో ఉంచండి. పుష్పంతో కొద్దిగా నీరు చల్లి నివేదించండి.

నైవేద్య ప్రార్థన

> సుగంధాన్ సుకృతాంశ్చైవ మోదకాన్ ఘృతపాచితాన్|
> నైవేద్యం గృహ్యతాం దేవ చణముద్గైః ప్రకల్పితాన్||
> భక్ష్యం భోజ్యం చ లేహ్యం చ చోష్యం పానీయమేవ చ|
> ఇదం గృహాణ నైవేద్యం మయా దత్తం వినాయక||

> ఓం శ్రీ వరసిద్ధి వినాయకాయ నమః|
> మహానైవేద్యం సమర్పయామి||
> ఓం ప్రాణాయ స్వాహా| ఓం అపానాయ స్వాహా|
> ఓం వ్యానాయ స్వాహా| ఓం ఉదానాయ స్వాహా|
> ఓం సమానాయ స్వాహా||

మధ్యే మధ్యే పానీయం సమర్పయామి. ఉత్తరాపోశనం సమర్పయామి. హస్తౌ ప్రక్షాళయామి. పాదౌ ప్రక్షాళయామి. శుద్ధాచమనీయం సమర్పయామి. ప్రతి నీటి ఉపచారానికి కొద్దిగా నీటిని పళ్లెంలో విడవండి.

తాంబూలం

> పూగీఫలసమాయుక్తం నాగవల్లీదళైర్యుతమ్|
> కర్పూరచూర్ణసంయుక్తం తాంబూలం ప్రతిగృహ్యతామ్||
> ఓం శ్రీ వరసిద్ధి వినాయకాయ నమః|
> తాంబూలం సమర్పయామి||

11 • గరికతో అర్చన

దూర్వాపూజ • పుష్పాంజలి

కింది పది నామాలకు రెండేసి గరికపోచలు సమర్పించి, చివర ఒక గరికపోచను సమర్పించే పద్ధతి ఉంది. మీ కుటుంబ పద్ధతిలో సంఖ్య లేదా క్రమం వేరైతే దానిని అనుసరించండి.

1	ఓం గణాధిపాయ నమః|
2	ఓం ఉమాపుత్రాయ నమః|
3	ఓం ఆఖువాహనాయ నమః|
4	ఓం వినాయకాయ నమః|
5	ఓం ఈశపుత్రాయ నమః|
6	ఓం సర్వసిద్ధిప్రదాయ నమః|
7	ఓం ఏకదంతాయ నమః|
8	ఓం ఇభవక్త్రాయ నమః|
9	ఓం మూషికవాహనాయ నమః|
10	ఓం కుమారగురవే నమః|

ప్రతి నామం తరువాత “దూర్వాయుగ్మం సమర్పయామి” అని పలకండి. చివరగా “ఓం శ్రీ వరసిద్ధి వినాయకాయ నమః, దూర్వాంకురం సమర్పయామి” అని సమర్పించండి.

పుష్పాంజలి

> గణాధిప నమస్తేస్తు ఉమాపుత్రాఘనాశన।
> వినాయకేశతనయ సర్వసిద్ధిప్రదాయక॥
> ఏకదంతైకవదన తథా మూషికవాహన।
> కుమారగురవే తుభ్యం అర్పయామి సుమాంజలిమ్॥

పుష్పాలు సమర్పించి వ్రత కథను చదవండి లేదా శ్రద్ధగా వినండి. కథ పూర్తయ్యాక పూజాక్షతలు శిరస్సుపై ధరించి మంగళహారతి, క్షమాపణ ప్రార్థన చేయండి.

12 • గజాసురుడు, గణపతి ఆవిర్భావం

వినాయక వ్రత కథ

ఇక్కడ ఇచ్చినది మూలపుస్తకంలోని తెలుగు వ్రతకథకు సరళ పునఃకథనం. పురాణాలు, ప్రాంతీయ సంప్రదాయాల్లో కథా వివరాలు భిన్నంగా ఉండవచ్చు. వీటిని భక్తి సంప్రదాయ కథలుగా చదవాలి.

గజాసురుని వరం

సూత మహాముని శౌనకాది ఋషులకు వినాయకుని ఆవిర్భావం, చవితి చంద్రదర్శన సంప్రదాయాన్ని వివరించసాగాడు. పూర్వం గజాసురుడనే రాక్షసుడు శివుని గురించి ఘోర తపస్సు చేశాడు. శివుడు ప్రత్యక్షమై వరం కోరుకోమన్నాడు. గజాసురుడు తన ఉదరంలో శివుడు నివసించాలని కోరాడు. భక్తుని కోరిక మేరకు శివుడు అతని ఉదరంలో ఉండిపోయాడు.

భర్త కనిపించక పార్వతీదేవి విచారించింది. విషయం తెలుసుకుని విష్ణువును ప్రార్థించింది. విష్ణువు నందిని గంగిరెద్దుగా అలంకరించి, బ్రహ్మాది దేవతలతో వాద్యకారుల వేషంలో గజాసురుని వద్దకు వెళ్లాడు. నంది నృత్యానికి సంతోషించిన గజాసురుడు ఏం కావాలో కోరుకోమన్నాడు.

“ఈ నంది తన స్వామి శివుని కోసం వచ్చింది; శివుని విడుదల చేయి” అని విష్ణువు కోరాడు. వచ్చినవాడు శ్రీహరి అని గ్రహించిన గజాసురుడు తన అంత్యకాలం సమీపించిందని తెలుసుకున్నాడు. తన శిరస్సు పూజనీయమవ్వాలని, తన చర్మాన్ని శివుడు ధరించాలని ప్రార్థించాడు. నంది గజాసురుని ఉదరాన్ని చీల్చగా శివుడు బయటకు వచ్చాడు. అనంతరం శివుడు కైలాసానికి చేరుకున్నాడు.

పార్వతీదేవి సృష్టించిన బాలుడు

శివుడు వస్తున్నాడని తెలిసిన పార్వతీదేవి స్నానానికి సిద్ధమవుతూ నలుగుపిండితో ఒక బాలుడిని తయారుచేసి ప్రాణం పోసింది. తన అనుమతి లేకుండా ఎవరినీ లోపలికి రానివ్వవద్దని ద్వారం వద్ద కాపలా ఉంచింది.

అక్కడికి వచ్చిన శివుణ్ణి బాలుడు అడ్డుకున్నాడు. జరిగిన సంఘర్షణలో శివుడు బాలుని శిరస్సును ఖండించాడు. విషయం తెలిసి పార్వతీదేవి తీవ్రంగా దుఃఖించింది. ఈ వ్రతకథా పాఠం ప్రకారం, శివుడు గజాసురుని శిరస్సును బాలునికి అమర్చి తిరిగి జీవింపజేశాడు. అతడు గజాననుడయ్యాడు. తరువాత పార్వతీ పరమేశ్వరులకు కుమారస్వామి జన్మించాడు.

13 • వినయం, తల్లిదండ్రుల పట్ల భక్తి

గణాధిపత్యం • చంద్రుని శాపం

విఘ్నాలకు అధిపతి

దేవతలు, ఋషులు శివుని ప్రార్థించి విఘ్నాలను తొలగించే అధిపతిని నియమించమన్నారు. గజాననుడు, కుమారస్వామి ఇద్దరూ ఆ స్థానాన్ని కోరారు. ముల్లోకాల పుణ్యతీర్థాల్లో స్నానం చేసి ముందుగా తిరిగి వచ్చినవారికి గణాధిపత్యం ఇస్తానని శివుడు చెప్పాడు.

కుమారస్వామి నెమలి వాహనంపై వేగంగా బయలుదేరాడు. గజాననుడు తండ్రి శరణువేడి ఉపాయం అడిగాడు. నారాయణ మంత్రాన్ని స్మరిస్తూ తల్లిదండ్రులకు ప్రదక్షిణ చేయమని శివుడు ఉపదేశించాడు. గజాననుడు భక్తితో అలాగే చేశాడు. ఆ భక్తి ప్రభావంతో కుమారస్వామికి తాను వెళ్లిన ప్రతి తీర్థంలోనూ గజాననుడే ముందుగా ఉన్నట్లు కనిపించింది.

కుమారస్వామి తిరిగి వచ్చి అన్నగారి మహిమను అంగీకరించాడు. భాద్రపద శుక్ల చతుర్థి రోజున శివుడు గజాననునికి గణాధిపత్యం ఇచ్చాడు. దేవతలంతా పూజించి కుడుములు, పండ్లు, ఇతర నైవేద్యాలు సమర్పించారు.

చంద్రుడు పరిహసించడం

నైవేద్యాలు స్వీకరించిన వినాయకుడు తల్లిదండ్రులకు నమస్కరించడానికి వెళ్లాడు. ఆయన రూపాన్ని, కదలికలను చూసి చంద్రుడు పరిహసించాడు. మూలకథలో చంద్రుని దృష్టి కారణంగా వినాయకునికి అపాయం కలిగినట్లు వర్ణించబడుతుంది. పార్వతీదేవి దుఃఖించి, చంద్రుణ్ణి చూసేవారికి నీలాపనిందలు కలగాలని శపించింది.

ఆ సమయంలో సప్తఋషుల భార్యలపై కూడా అనుమానాలు కలిగాయి. అగ్నిదేవుని భార్య స్వాహాదేవి, అరుంధతి తప్ప మిగిలిన ఋషిపత్నుల రూపాలు ధరించిన విషయాన్ని బ్రహ్మ తెలియజేసి అపార్థాన్ని తొలగించాడు. దేవతలంతా కైలాసానికి వెళ్లి గణపతిని పునరుజ్జీవింపజేసి, శాపాన్ని సడలించమని పార్వతిని ప్రార్థించారు.

పార్వతీదేవి శాపాన్ని భాద్రపద శుక్ల చతుర్థి చంద్రదర్శనానికి మాత్రమే పరిమితం చేసింది. ఆ కారణంగా వినాయక చవితి నాడు చంద్రదర్శనాన్ని నివారించే సంప్రదాయం ఏర్పడిందని ఈ కథ వివరిస్తుంది.

14 • శ్రీకృష్ణునిపై నింద

శ్యమంతకమణి కథ

ద్వాపరయుగంలో నారదుడు ద్వారకకు వచ్చి వినాయక చవితి నాడు చంద్రుణ్ణి చూడవద్దని శ్రీకృష్ణునికి గుర్తుచేశాడు. శ్రీకృష్ణుడు జాగ్రత్తపడినా, పాలు పితికేటప్పుడు పాలలో చంద్రుని ప్రతిబింబాన్ని చూశాడని ఈ వ్రతకథ చెబుతుంది.

సత్రాజిత్తు పొందిన మణి

సత్రాజిత్తు సూర్యుని అనుగ్రహంతో శ్యమంతకమణిని పొందాడు. ఆ మణి ప్రతిరోజూ బంగారాన్ని ప్రసాదిస్తుందని కథనం. శ్రీకృష్ణుడు మణిని కోరినప్పుడు సత్రాజిత్తు ఇవ్వలేదు. ఒకరోజు సత్రాజిత్తు తమ్ముడు ప్రసేనుడు ఆ మణిని ధరించి వేటకు వెళ్లాడు.

అడవిలో ఒక సింహం ప్రసేనుణ్ణి చంపి మణిని తీసుకెళ్లింది. తరువాత జాంబవంతుడు ఆ సింహాన్ని సంహరించి మణిని తన గుహకు తీసుకెళ్లాడు. తన ఇంటి బాలకునికి ఆటవస్తువుగా ఉంచాడు. ఈ బాలకుని వివరంలో పాఠభేదం ఉంది; మూలపుస్తకం జాంబవతి పేరును ప్రస్తావిస్తుంది.

ప్రసేనుడు తిరిగి రాకపోవడంతో, మణి కోసం శ్రీకృష్ణుడే అతణ్ణి చంపాడని సత్రాజిత్తు అనుమానించాడు. ఆ నింద తొలగించుకోవడానికి శ్రీకృష్ణుడు బంధుమిత్రులతో అడవికి వెళ్లాడు. అక్కడ ప్రసేనుని మృతదేహం, సింహపు అడుగుజాడలు కనిపించాయి. వాటిని అనుసరించి సింహపు మృతదేహాన్ని, జాంబవంతుని గుహకు వెళ్లే జాడలను కనుగొన్నాడు.

జాంబవంతునితో యుద్ధం

శ్రీకృష్ణుడు ఒంటరిగా గుహలోకి ప్రవేశించాడు. అక్కడ మణిని చూసి తీసుకోబోయాడు. పరాయివాడు వచ్చాడని కేకలు వినిపించడంతో జాంబవంతుడు వచ్చి శ్రీకృష్ణునితో యుద్ధం చేశాడు. ఇరవై ఎనిమిది రోజులపాటు పోరాటం సాగిందని కథ చెబుతుంది.

చివరికి జాంబవంతుడు అలసిపోయి, తనతో పోరాడుతున్నది సామాన్యుడు కాదని గ్రహించాడు. త్రేతాయుగంలో తాను సేవించిన శ్రీరాముడే ఇప్పుడు శ్రీకృష్ణుడిగా వచ్చాడని తెలుసుకుని శరణువేడాడు. తన అపరాధాన్ని క్షమించమని ప్రార్థించాడు.

15 • శ్రద్ధతో వినవలసిన సందేశం

నింద నివృత్తి • కథ ముగింపు

శ్రీకృష్ణుడు జాంబవంతుణ్ణి కరుణించి, శ్యమంతకమణి కారణంగా తనపై వచ్చిన నిందను వివరించాడు. జాంబవంతుడు మణిని సమర్పించి, తన కుమార్తె జాంబవతిని శ్రీకృష్ణునికి ఇచ్చి వివాహం చేశాడు.

శ్రీకృష్ణుడు ద్వారకకు తిరిగి వచ్చి జరిగిన విషయాన్ని అందరికీ వివరించాడు. శ్యమంతకమణిని సత్రాజిత్తుకు తిరిగి ఇచ్చాడు. తన అనుమానం తప్పని తెలుసుకున్న సత్రాజిత్తు క్షమాపణ కోరాడు. తన కుమార్తె సత్యభామను శ్రీకృష్ణునికి ఇచ్చి వివాహం చేశాడు. ఈ విధంగా శ్రీకృష్ణునిపై వచ్చిన నింద తొలగిపోయింది.

వ్రత సంప్రదాయం

సామాన్యులు ఇటువంటి నీలాపనిందల భయం నుంచి ఎలా బయటపడాలని దేవతలు ప్రశ్నించారు. వినాయక చవితి నాడు గణపతిని పూజించి, శ్యమంతకమణి కథను శ్రద్ధగా విని, పూజాక్షతలు శిరస్సుపై ధరించాలని శ్రీకృష్ణుడు తెలిపాడని వ్రతకథ ముగుస్తుంది.

> సింహః ప్రసేనమవధీత్ సింహో జాంబవతా హతః|
> సుకుమారక మా రోదీస్తవ హ్యేష స్యమంతకః||

భావం: ప్రసేనుణ్ణి సింహం చంపింది; ఆ సింహాన్ని జాంబవంతుడు సంహరించాడు. ఓ బాలకా, ఏడవకు; ఈ శ్యమంతకమణి నీదే.

ఈ శ్లోకం సంప్రదాయంగా శ్యమంతక కథా స్మరణలో పఠిస్తారు. చంద్రదర్శనానికి సంబంధించిన ఆచారాన్ని భయపెట్టే భాషలో కాక, కుటుంబ విశ్వాస సంప్రదాయంగా అర్థం చేసుకోవాలి.

కథ అనంతరం

వినాయకునికి నమస్కరించండి. పూజాక్షతలను శిరస్సుపై ధరించండి. భక్తితో మంగళహారతి ఇచ్చి, తరువాత క్షమాపణ ప్రార్థన చేయండి.

> సర్వే జనాః సుఖినో భవంతు|
> ఓం శ్రీ వరసిద్ధి వినాయకాయ నమః||

16 • భక్తితో ఆలపించండి

మంగళ హారతి

హారతి వెలిగించి స్వామివారికి చూపండి. మీ కుటుంబంలో పాడే హారతిని ఆలపించవచ్చు. కిందిది అందించిన పుస్తకంలోని హారతి పాఠానికి చదవడానికి అనువుగా విరామాలు ఇచ్చిన రూపం.

> శ్రీ శంభుతనయునకు సిద్ధిగణనాథునకు
> వాసిగల దేవతా వంద్యునకును
> ఆ సరసవిద్యలకు ఆదిగురువైనట్టి
> భూసురోత్తమలోక పూజ్యునకును జయ మంగళం||
>
> నేరేడు మారేడు నెలవంక మామిడి
> దూర్వార చెంగల్వ ఉత్తరేణు
> వేరు వేరుగ దెచ్చి వేడ్కతో పూజింతు
> పర్వమున దేవగణపతికి నిపుడు జయ మంగళం||
>
> సుస్థిరము భాద్రపద శుద్ధచవితియందు
> పొసగ సజ్జనులచే పూజగొనుచు
> జాడరాదనుచు జేకొంటి నోక వ్రతము
> పర్వమున దేవగణపతి నిపుడు జయ మంగళం||
>
> ఓ బొజ్జ గణపయ్య నీ బంటు నేనయ్య
> ఉండ్రాళ్ల మీదికి దండు పంపు
> కమ్మని నెయ్యియును కడు ముద్దపప్పును
> బొజ్జ విరుగ దినుచు పొరలుకొనుచు జయ మంగళం||
>
> పువ్వులను నినుగొల్తు పుష్పాల నినుగొల్తు
> గంధాల నినుగొల్తు కస్తూరిని
> ఎప్పుడును నినుగొల్తు ఏకచిత్తమున
> పర్వమున దేవగణపతి నిపుడు జయ మంగళం||

హారతి కొనసాగింపు, దండక భావం తరువాతి పేజీలో ఉన్నాయి. మూల దండకం 23వ పేజీలో ఉంది. అగ్నిని సురక్షితంగా ఉంచి, హారతి అనంతరం ఆచమనీయం సమర్పించండి.

17 • స్తుతి పారాయణం

మంగళం • దండక స్తుతి భావం

> ఏకదంతంబును ఎల్ల గజవదనంబు
> బాగైన తొండంబు వలపు కడుపు
> చోకైన మూషికము పరగుచెక్కుచును
> భవ్యుడగు దేవగణపతికి నిపుడు జయ మంగళం ||
> మంగళము మంగళము మార్తాండతేజునకు
> మంగళము సర్వజ్ఞవందితునకు
> మంగళము ముల్లోక మహితసంచారునకు
> మంగళము దేవగణపతికి నిపుడు జయ మంగళం ||

వినాయక దండకం: సరళమైన భావం

పార్వతీదేవి కుమారుడా! ముల్లోకాలవారు స్తుతించే గణపతీ! గజముఖుడా, విఘ్నాలను తొలగించే స్వామీ! నీ పాదాలు, దివ్యరూపం, తొండం, పెద్ద చెవులు, దంతం, చేతులు, నాగయజ్ఞోపవీతం, మూషికవాహనాన్ని దర్శించి భక్తితో నమస్కరిస్తున్నాను.

గంధం, కుంకుమ, అక్షతలు, పూలు, గరికతో నిన్ను పూజిస్తున్నాను. కుడుములు, వడపప్పు, పానకం, ఇతర నైవేద్యాలు సమర్పిస్తున్నాను. నీకు నీరాజనం ఇచ్చి నమస్కరిస్తున్నాను. మా ప్రార్థనను స్వీకరించి మాపై కరుణ చూపుము.

దేవతలలో అగ్రపూజ అందుకునే వినాయకా! నీవు భక్తులకు ఆశ్రయం. నీ సేవకుడిగా నిన్ను స్మరిస్తున్నాను. సద్బుద్ధిని ప్రసాదించి, మా కుటుంబాన్ని రక్షించి, శుభకార్యాలకు ఆటంకాలు తొలగించుము. శ్రీ గణేశా! నీకు మళ్లీ మళ్లీ నమస్కారం.

పైది దండకానికి గద్యభావం మాత్రమే; పారాయణ మంత్రపాఠం కాదు. అందించిన పుస్తకంలోని పూర్తి దండకాన్ని అక్షరాలు మార్చకుండా 23వ పేజీలో ఉంచాం. అస్పష్ట పదాలను ఊహించి సవరించలేదు.

18 • పూజా సమాప్తి

క్షమాపణ • పునఃపూజ • ఉద్వాసన

ప్రదక్షిణ, నమస్కారం

> యాని కాని చ పాపాని జన్మాంతరకృతాని చ।
> తాని తాని ప్రణశ్యంతి ప్రదక్షిణ పదే పదే॥
> అన్యథా శరణం నాస్తి త్వమేవ శరణం మమ।
> తస్మాత్ కారుణ్యభావేన రక్ష రక్ష వినాయక॥

స్థలం, శారీరక సౌలభ్యం అనుసరించి ప్రదక్షిణ లేదా ఆత్మప్రదక్షిణ చేసి నమస్కరించండి.

క్షమాపణ ప్రార్థన

> మంత్రహీనం క్రియాహీనం భక్తిహీనం గణాధిప।
> యత్పూజితం మయా దేవ పరిపూర్ణం తదస్తు తే॥
> అనయా పూజయా శ్రీ వరసిద్ధి వినాయకః
> సుప్రీతః సుప్రసన్నో వరదో భవతు॥

పునఃపూజ, ఉద్వాసన

వినాయకుణ్ణి ఒకటి కంటే ఎక్కువ రోజులు ఉంచే ఆచారం ఉంటే ప్రతిరోజూ దీపం, పుష్పం, నైవేద్యంతో పూజ కొనసాగించండి. చివరి రోజు పునఃపూజ చేసి ఉద్వాసన చెప్పండి. మొదటి రోజే ముగించే ఆచారం ఉంటే ఆ రోజే చేయవచ్చు.

> యాంతు దేవగణాః సర్వే పూజామాదాయ మామకీమ్।
> ఇష్టకామ్యార్థసిద్ధ్యర్థం పునరాగమనాయ చ॥
> ఓం శ్రీ వరసిద్ధి వినాయకాయ నమః।
> యథాస్థానం ఉద్వాసయామి। శోభనార్థం పునరాగమనాయ చ॥

తాత్కాలిక మట్టి ప్రతిమకు మీ సంప్రదాయం ప్రకారం వీడ్కోలు పలకండి. ఇంట్లోనే ప్రత్యేక పాత్రలో నిమజ్జనం చేయవచ్చు. పూలు, వస్త్రం, ప్లాస్టిక్ అలంకారాలను ముందుగా వేరు చేయండి. కరిగిన మట్టిని తగిన రీతిలో వినియోగించండి. నిత్యపూజ చేసే స్థిరమూర్తిని నిమజ్జనం చేయవద్దు.

తీర్థప్రసాదాలను కుటుంబ సభ్యులతో పంచుకోండి. కలశజలం, పూజాద్రవ్యాల వినియోగంలో శుభ్రతను పాటించండి. ఓం శ్రీ మహాగణపతయే నమః.

పాఠ పరిశీలన • చేసిన మార్పులు • ఆధారాలు

సంపాదకీయ గమనిక

ఈ సంచికకు ప్రాథమిక ఆధారం: అందించిన 17 పేజీల “vinayaka_telugu_unlocked.pdf”. దాని పూజా భాగాలు, పత్రపూజ, స్తుతులు, వ్రతకథను దృశ్యంగా పరిశీలించి కొత్త అమరిక రూపొందించాం.

ఈ సంచికలో చేసిన మార్పులు

• పాత ఫాంట్ ఎన్‌కోడింగ్ స్థానంలో చదవదగిన, శోధించదగిన యూనికోడ్ తెలుగు; కొత్త ముఖచిత్రం, శీర్షికలు, పేజీ సంఖ్యలు, వెబ్‌సైట్ లింకులు. అనుబంధ దండక పాఠంలో మాత్రం మూలపు ఫాంట్‌ను అలాగే ఉంచాం.

• కథను పూజా ముగింపుకు ముందుకు మార్చాం. ఉపచారాల వద్ద ఏమి చేయాలో సూచనలు ఇచ్చాం; మట్టి ప్రతిమ స్నానం, పునఃపూజ, ఉద్వాసన వివరాలు చేర్చాం.

• సంకల్పంలో తేదీ, దేశం, పేరు వంటి వివరాలకు నమూనా ఖాళీలు; సరళ తెలుగు ప్రత్యామ్నాయం. మూలంలోని అస్పష్ట సంస్కృత అక్షరాలు, విరామాలు సాధ్యమైనంతవరకు సవరించాం.

• నామావళిని 108 సంఖ్యలతో సంపాదించాం. పాఠాంతర నామాలను సమన్వయపరిచాం; పునరావృత నామాలను అన్నింటినీ తొలగించలేదు. పత్రాలకు నిర్ధారణలేని వృక్షశాస్త్ర సమానార్థాలు చేర్చలేదు.

• వ్రతకథను సరళంగా పునఃకథనం చేశాం. జాంబవంతుని బాలకుని అంశంలో పాఠభేదాన్ని గుర్తించాం. హారతికి విరామాలు ఇచ్చాం. దండకానికి గద్యభావం ఇచ్చి, పూర్తి మూలపాఠాన్ని 23వ పేజీలో యథాతథంగా ఉంచాం.

• ఆచారాలను ఒకే తప్పనిసరి విధానంగా చెప్పకుండా సంప్రదాయభేదాలను సూచించాం. ఇది పురోహిత ధృవీకరణ పొందిన శాస్త్రగ్రంథ సంచిక కాదు.

పోలిక కోసం పరిశీలించిన వనరులు

1. Drik Panchang: Ganesha Chaturthi Puja Vidhi — ఉపచార క్రమం, స్థిరమూర్తి / కొత్త ప్రతిమ భేదం.
www.drikpanchang.com/festivals/ganesh-chaturthi/ganesha-chaturthi-puja-vidhi.html

2. Sanskrit Documents: Shri Ganesha Ashtottarashata Namavali — నామాల పాఠాంతర పోలికకు.
sanskritdocuments.org/doc_ganesha/ganesha108.html

3. Nitya Panchangam — బ్రాండ్ పేరు, నినాదం కోసం.
https://nityapanchangam.com/

సంపాదిత సంచిక: సెప్టెంబర్ 2026. సంప్రదాయ పాఠాల రచయితగా ఈ బ్రాండ్‌ను పేర్కొనడం లేదు.

అనుబంధం • అందించిన మూలపాఠం యథాతథంగా

వినాయకుని దండకము

పారాయణ పాఠాన్ని మార్చకుండా మూలపుస్తకంలోని రెండు భాగాలను ఇక్కడ కలిపాం. పాత ఫాంట్ కారణంగా ఈ అనుబంధంలో టెక్స్ట్ కాపీ, శోధన సరిగా పనిచేయకపోవచ్చు.

శ్రీ పార్వతీపుత్ర లోకత్రయీస్తోత్ర సత్పుణ్య చారిత్ర భద్రేభవక్త్రా మహాకాయ కాత్యాయనీనాథసంజాత స్వామీ శివా సిద్ధివినాయకా నీ పాదపద్మంబులన్ నీదుకంఠంబు నీబొజ్జ నీమోము నీ మౌళి బాలేందుఖండంబు నీనాల్గు హస్తంబులు న్నీకరాళంబు నీ పెద్దవక్త్రంబు దంతంబు నీ వామహస్తంబు లంబోదరంబున్ సదామూషికాశ్వంబు నీ మందహాసంబు నీ చిన్ని తొండంబు నీ గుజ్జు రూపంబు నీ శూర్పకర్ణంబు నీ నాగయజ్ఞోపవీతంబు నీ భవ్యరూపంబు దర్శించి హర్షించి సంప్రీతి మ్రొక్కంగ శ్రీగంధమున్గుంకుమం బక్షతల్ జాజులున్ చంపకంబుల్ తగన్ మల్లెలున్ మొల్లలు న్మంచి చేమంతులున్ తెల్ల గన్నేరులున్ మంకెనల్ పొన్నలున్ పువ్వులున్మంచి దూర్వంబులం దెచ్చి శాస్త్రోక్తరీతి న్సమర్పించి పూజించి సాష్టాంగమున్ జేసి వినాయకా నీకు టెంకాయ పొన్నంటి పండ్లున్ కుడుముల్ వడపప్పు పానకంబున్

మేల్బంగురం బళ్ళెమందుంచి నైవేద్యమున్ బంచనీరాజనంబున్ నమస్కారము ల్జేసి వినాయక నిన్ను బూజింపకే యన్య దైవంబులం బ్రార్థన ల్సేయుటల్ కాంచనం బొల్లకే యిన్ము దా గోరుచందంబు గాదే! మహాదేవయో సుందరకార యో భాగ్య గంభీర యో దేవచూడామణీ లోకరక్షా మణి బంధుచింతామణి స్వామి నిన్నెంచ నేనెంత నీ దాసదాసానుదాసుండ శ్రీ బొంత రాజాన్వయుండ రామాభిధానుండ నన్నెప్పుడు న్నీవు చేపట్టి సుశ్రేయునిం జేసి శ్రీమంతుగన్ జూచి హృత్పద్మ సింహాసనారూఢతన్ నిల్పి కాపాడుంటే కాదు నిన్ గొల్చి ప్రార్థించు భక్తాళికిన్ కొంగు బంగారమై కంటికిన్ రెప్పవై బుద్ధియున్ పాడియున్ బుత్రపౌత్రాభివృద్ధిన్ దగన్ గల్గగా జేసి పోషించు మంటిన్ తప్పకన్ గావుమంటిన్ మహాత్మా యివే వందనంబుల్ శ్రీగణేశా నమస్తే నమస్తే నమస్తే